Škodcovia okrasných rastlín

Častými škodlivými organizmami napádajúcimi okrasné rastliny sú červce, puklice (obe čeľaď *Coccidae*) a štítničky (čeľaď *Diaspididae*). Uvedené druhy hmyzu škodia predovšetkým na stálozelených rastlinách s dlhodobejším pestovaním. Do tohto spektra môžeme zaradiť napr. tučnolisty, monstery, klívie, brečtany, paprade, fikusy, kamélie, kaktusy, palmy, ruže, asparágusy a podobne.

Červce majú mäkké oválne telo, ktoré je chránené voskovými výlučkami vo forme prášku, vlákien, chumáčov a hrbolcov. Po dovŕšení dospelosti sú menej pohyblivé.

Mladé dospelé jedince **štítničiek** sa prisávajú na hostiteľskú rastlinu na jednom mieste, kde zostávajú po celý svoj život. Charakteristické je, že vylučujú ochranný okrúhly, oválny alebo pretiahnutý voskový štítok, ktorý je možné opatrne odlúpnuť, pričom hmyz zostáva prisatý na rastline. Samička kladie vajíčka pod štítkom, odkiaľ sa vyliahnuté larvy ďalej rozliezajú po rastline.

Dospelé jedince **puklíc** žijú taktiež prisadnuto, ale odlišujú sa tým, že netvoria štítok. Pokožku majú štítovito vypuklú a impregnovanú voskom, čo spôsobí, že telo je pologuľovité alebo oválne. Puklica sa odlúpne od rastliny vždy celá. Samička kladie vajíčka pod seba. Neskoršie sa vyliahnuté skoré larvy rozliezajú po rastline.

V rámci mechanickej preventívnej ochrany je dôležité odstraňovanie jednotlivých škodcov, poprípade dôkladné umytie rastlín, napr. aj mydlovou vodou.

Dôležité je zvýrazniť, že ošetrenie je potrebné vykonať čo najskôr po zistení spomínaných škodcov. Pri ošetrovaní rastlín s voskovým povrchom alebo s hladkými listami sa odporúča pridať do postreku zmáčadlo Silwet Gold alebo Silwet Star, ktorý je dostupný aj v malospotrebiteľskom balení pre záhradkárov (MB).

Všeobecne sa použitie chemických prípravkov na izbové rastliny priamo v byte neodporúča, ale treba **ich vyniesť do vonkajšieho prostredia,** napr. na balkón alebo dvor, a tam aplikovať prípravok. **Späť do bytu ich vrátime až po uplynutí ochrannej doby po poslednom postreku.** Nakoľko okrasných rastlín je veľmi veľa druhov a sú rôzne citlivé na jednotlivé prípravky, je vhodné pri postreku väčšieho počtu rastlín napr. v skleníku, **najprv odskúšať prípravok na menšom počte rastlín.**

Na chemickú ochranu okrasných rastlín sú priamo povolené insekticídy - Cyperfor 100 EW a Sherpa 100 EW (účinná látka cypermethrin) – na červce; Delmetros 100 SC, Delmex 100 SC, Deltik 100 SC, Dethrin 100 SC, Koron 100 SC – na červce, a Scatto (všetky s účinnou látkou deltamethrin) je povolený na puklice. Insekticíd Harpun s účinnou látkou pyriproxyfen je povolený na štítničky a puklice. Ďalšou možnosťou sú insekticídy s účinnou látkou flupyradifurone ako Sanium AL, Sanium Stick, Sanium System, Sanium Ultra System AL na červce, pričom Sanium Ultra System je povolený na červce a štítničky.

Okrem toho možno využiť biologickú ochranu vo forme povolených bioagens prípravkov, a to: **Citripar** prípravok so živými makroorganizmami parazitické osičky - *Anagyrus pseudococci* - na ochranu pred voškami v skleníkoch, fóliovníkoch, zimných záhradách a interiéroch aj v MB – na červce; **Cryptobug** prípravok so živými makroorganizmami dravé lienky - *Cryptolaemus montrouzieri* - na ochranu pred červcami v skleníkoch, fóliovníkoch, zimných záhradách a interiéroch tiež aj v MB. Dostupný je aj pomocný prípravok Cryptolaemus System so živými makroorganizmami - *Cryptolaemus montrouzieri* – dravá lienka, ktorá sa živí červcami, na použitie v skleníkoch a vonkajších priestoroch aj v MB.

Využiť môžeme aj pomocné prípravky na puklice ako **Frutaband** vo forme lepových pásov, určený na monitorovanie iba v MB (účinná látka polyolefíny); **Chemstop Spray** vo forme

lepivej polymérnej disperzie iba v MB (účinná látka polyolefíny); **Lepové Pásy** iba v MB (účinná látka polyolefíny); **Prípravok na ochranu stromov v spreji** iba v MB (účinná látka polyolefíny); **Vermifix - Lepidlo v spreji na ochranu stromov a rastlín** (účinná látka polyolefíny).

Upozorňujeme, že pre správne použitie všetkých prípravkov uvedených vyššie sa treba riadiť pokynmi, ktoré sú uvedené na etikete každého autorizovaného prípravku na ochranu rastlín alebo pomocného prípravku!

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP – OOR
26.10.2026